No. 90. 1838.

NOORD-BRABANDER.

Zaturdag 28 July.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

Dit blad verschijnt *driemaal* per week, en wel *Dingsdags*, *Donderdags* en *Zaturdags*. De prijs van inschrijving is f 3-05 per drie maanden; *franco* tot aan het naaste Postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel, en daarenboven voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behoorlijk op ongezegeld papier, *franco* te worden ingezonden aan het Bureau van den *Noord-Brabander* te *'s Hertogenbosch*.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT *den 24 Julij.*

Nopens de zaak van Mgr. den Aartsbischop van Keulen wordt het volgende vernomen:

„De Heilige Vader is met eenen bevredigenden geest betrekkelijk de zaak van Keulen bezield en zulks wordt bewezen door het laatste gehoor hetwelk hij aan den baron *de Buch* zaakgelastigde van Pruissen, verleend heeft, in welk deze diplomaat met de grootste welwillendheid niet alleen ontvangen is, maar de H. Vader ook zou gezegd hebben, dat hij thans niet meer twijfelde of de geschillen zouden in der minne geëindigd worden.

„De tijding te Rome ontvangen dat vele Hermesianen in de Rhijn-Provincie zich aan de beslissing van den heiligen Vader geheel en al onderworpen hebben „ heeft eenen zeer aangenamen indruk gemaakt.

— De Turksche ambassadeur zal eene reis naar Westpruissen ondernemen om de landgoederen van den legatieraad *von Kupfer* te bezigtigen, met wien hij op eenen zeer vriendschappelijken voet leeft. Het is eene groote schrede onzer eeuw, dat een Muzelman op Duitschen grond zulke naauwe betrekkingen onderhoudt met eenen Pruis.

De Oostenrijksche Beobachter geeft het volgende berigt uit Konstantinopel van 4 julij:

„Den 28 der vorige maand is de Turksche vloot, uit vijf linieschepen, zeven fregatten, vier brikkenden goeletten en eene stoomboot bestaande, onder bevel van den groot-admiraal Achmet Fewzi Pacha, naar de zee van Marmora gestevend. Zij zal eenige dagen te Gallipoli vertoeven, en vervolgens den in het schoone jaargetijde gewonen kruistogt in den Archipel ondernemen.

„Den 2 dezer is de tweede dochter des Sultans, de Prinses *Minimah*, die aan den Said-Pacha gehuwd was, overleden.

„De gezondheids toestand is hier voortdurend voldoende."

FRANKRIJK.

PARIJS *den 24 Julij.*

De *Nouvelliste* deelt het navolgende mede over de processien te Constantinopel (waarover wij reeds vroeger gesproken hebben).

„Op H. Sacramentsdag trok eene prachtige processie uit de kerk van den H. *Benedictus* en na de straten van Galata doorgegaan te zijn, kwam dezelve de Katholijke armeniaansche kerk binnen. De Priesters eener naburige grieksche kerk gekleed in hun priesterlijk gewaad bewezen hunne hulde aan het H. Sacrament. Bij die gelegenheid heeft men een begin van vermenging onder al de ritus der Katholijke kerk en een geest van verdraagzaamheid gezien die ons aan de mogelijkheid eener godsdienstige eenheid doet gelooven." Mogt deze hoop eenmaal verwezenlijkt worden, welk een tegenspraal zou dit voor den godsdienst niet wezen?

— De geruchten omtrent de wederintreding van den maarschalk *Soult* in het ministerie hebben nog geen einde genomen. Men verzekert heden, dat een der aanzienlijke personen van zijn gevolg den geheimen last gekregen heeft, om zijne gevoelens te polsen, voor het geval dat hem eene aanbieding wierd gedaan. Voor welk gedeelte van het kabinet de persoon die met deze taak was belast geworden, zijne pogingen moest aanwenden, wordt niet gezegd, maar de maarschalk had onbewimpeld zijn besluit te kennen gegeven, dat hij geene portefeuille zoude aannemen, en dat zijn voornemen was, om, na zijne terugkomst, slechts een paar dagen te Parijs te vertoeven en vervolgens naar het departement Tarn te vertrekken, ten einde daardoor de geruchten te vermijden die anders te zijnen aanzien zouden worden uitgestrooid. De maarschalk wordt in de volgende week terug verwacht.

— Uit Saragossa schrijft men, dat de aandacht in die streken tegenwoordig bijzonder gevestigd was op Neder-Arragon, waar de constitutionele legerhoofden thans voornemens zijn om de versterkte plaatsen Morella en Cantavieja te belegeren en met geweld te nemen. Van den uitslag dier belegeringen zou, naar men meende, het lot van *Cabrera* en van zijne benden afhangen. Met Morella zou een begin worden gemaakt; het beleg dier plaats is aan de afdeeling van *San Miguel* opgedragen. Den 15 zou hij tot Alcaniz komen en den 20 of 21 met de belegeringsoperatien een begin maken.

NEDERLANDEN.

's HERTOGENBOSCH, *den 27 Julij.*

Naar men vernoemt is bij koninklijk besluit van den 17 dezer No. 78 tot Notaris alhier benoemd *L. C. van de Ven* junior.

— Z. Exc. de baron *van der Capellen*, die door Z. M. met de buitengewone zending belast is geweest, om Nederland bij de te Londen te houden kroonings-plegtigheden te vertegenwoordigen, deze missie vervuld hebbende, is uit Londen in het vaderland teruggekeerd en bereids in de residentie aangekomen.

— Men vernoemt, dat de volgende garnizoens-veranderingen onder de batterijen rijdende artillerie op handen zijn. Gisteren moest de te Vegchel liggende batterij no, 3 naar Amersfoort marcheren, werwaarts zich mede op weg zal begeven de batterij no. 4, thans te St. Oedenrode; beide om aldaar te verblijven; terwijl de te Amersfoort liggende batterijen no. 2 en 10 den 27 en 28 naar Hertogenbosch zullen marcheren, om in die plaatsen gekantonneerd te blijven. Voorts vernoemt men, dat de batterij no. 11 van Deventer naar St. Michiels-Gestel zal worden verlegd en dat de batterij no. 5 van Boxtel naar Haarlem, en de batterij no. 6, omgekeerd, van Haarlem naar Boxtel zal vertrekken.

— Uit Groningen meldt men, dat op de provinciale begrooting, in de onlangs daar gehouden zitting van de staten der provincie aangenomen, aanzienlijke sommen gebragt zijn tot verbetering der wegen in die provincie, en, onder anderen voor het aanleggen van den steenweg van Groningen naar de vriesche grenzen, alsmede eene bijdrage der provincie tot het bouwen van een krankzinnigen-gesticht. Voor deze en andere dergelijke buitengewone uitgaven was eene geldleening van f 200,000 geprojecteerd.

— Van een onzer Correspondenten uit 's Gravenhage ontvangen wij de volgende mededeeling:

„Volgens mijne laatste tijdingen uit London, zou de eerste bijeenkomst der conferentie, die op voorleden maandag had moeten zijn, nog eenige dagen zijn uitgesteld geworden. Gij ziet daaruit, wat er waar kan zijn van alle de geruchten door sommige dagbladen verspreid, nopens hetgeen nu reeds bij de Conferentie zou zijn besloten. Het zou mij zelfs niet verwonderen indien de zaken niet aanstonds zoo vlot gingen als Holland het zou mogen verwachten, naar aanleiding van ons goed regt en van de verzekeringen die vroeger aan onze Regering gegeven waren, omtrent de bedoelingen van alle de Hoven bij de Conferentie vertegenwoordigd. Frankrijk zoekt voornamelijk op de schuld te chicaneren, en wil zoo mogelijk de zaak wat op de langen baan schuiven, doch dit zal in allen geval veel tegenstand ontmoeten bij de overige Mogendheden."

— Men meldt uit 's Hage van dingsdag jl. het volgende:

Z. K. H. Prins *Frederik Hendrik* en H. K. H. Prinses *Sophie* zijn heden morgen uit deze residentie naar Tilburg vertrokken, werwaarts Z. K. H. de Prins *van Oranje* en Hoogstdeszelfs tweede zoon, Z. K. H. Prins *Alexander*, reeds gisteren vertrokken waren. Tegen het einde dezer maand wordt het eerste legerkamp bij Keijen opgebroken, en door de onder het bevel van den Generaal-Majoor *de Fauvage* staande troepen vervangen. Het Kamp zal alsdan worden betrokken door de afdeeling grenadiers, de beide bataljons jagers, en de 5de, 8ste en 9de afdeelingen infanterie. Z. Exc.

de Luitenant-Generaal baron *van Geen* zal er het bevel over voeren; de eerste brigade zal gekommandeerd worden door den Generaal-Majoor, Z. K. H. den Erfprins van Oranje (die derhalve binnen weinige dagen van Hoogstdeszelfs reize naar Duitschland in het Nederlandsche leger verwacht wordt), en de tweede brigade, door den Generaal-Majoor *Kerens*. De afdeeling grenadiers, die tot de eerste brigade zal behooren, zal aanstaanden zaterdag deze residentie verlaten; zullende er overmorgen, donderdag, een deel der 10de afdeeling in deze residentie binnenrukken, om de beide bataillons grenadiers, alhier tijdelijk te vervangen.

DE CATHOLIJKE GODSDIENST IN ALGIERS.

De regelmatige invoering van den godsdienst in Algerie, schijnt ten einde te loopen. De dagbladen van Bordeaux, gelijk wij reeds gezien hebben, deelen de benoeming van den abbé *Dupuch* als eerste bisschop van dit nieuw bisdom mede; met ongeduld wordt de officiele tijding, dezer voor de kerk gewiglge gebeurtenis verwacht. Zie hier eenige bijzonderheden omtrent den staat van den Roomsch Catholijken godsdienst in dat land.

De heilige diensten worden zeer wellte Algiers en zelfs met zekeren luister gevierd, welke aanhoudend door de geloovigen worden bijgewoond. Met de afgeloopene vaste en het hoogtijd van Paschen is de toevloed aanzienelijker dan ooit geweest. Dit jaar is de godsdienst zeer veel vooruit gegaan. Wanneer men de stichtende wijze waarop de Heilige sacramenten worden ontvangen, ziet, dan zou men, naar gemeld wordt, ligtelijk kunnen gelooven dat men zich in een land van afgodendienaars bevond, maar eerder veronderstellen dat men te midden der godvruchtigste steden van Europa was. Des zondags houden alle openbare werken op. Met het feest van Paschen is de mis in drie gemeenten in de omstreken van Algiers gevierd en, in een dorp is een kruis aan den voet van den berg Atlas geplant.

De fransche priesters zijn ongelukkiglijk te klein in getal en kunnen ondanks hunnen ijver in al de behoeften en pligten hunner bediening niet voorzien.

De eerwaarde heer *Montera*, die uit Corsika gekomen is, is aalmoezenier van het regement. Deze priester bevond zich in Afrika tijdens de Cholera heerschte en heeft door zijne edelmoedige zorgen groote stichting [illegible] priesters, die zich zeer nuttig maken bij de geloovigen van hun erfland, welke groot in getal zijn. De abbé *Bourgarde*, welke dit jaar van de kanten van Bordeaux met aanbeveling van Z. Em. den kardinaal *Isoard*, te Algiers aangekomen is, heeft zich alleen toegewijd om de kolonie te hulp te komen, zonder eenigen anderen bijstand dan de Voorzienigheid, doch overigens voorzien van de beste certificaten zijner overigheid en volmagten van apostolisch Vikaris. Hij brengt zijn tijd door met de zieken in de burger en militaire gasthuizen en gevangenissen te bezoeken en te vertroosten en den stervenden de sacramenten toe te dienen, hij predikt alle zondagen zoo als hij ook in de vaste gedaan heeft.

Thans houdt hij zich bezig met de kinderen tot de eerste communie voor te bereiden.

Er zijn nog twee andere priesters; de een te Bona, de ander te Oran. Deze priesters bezoeken het vaste land, de hospitalen en de veld ambulancen, predikende het evangelie voor de bewoners dier streken. Deze catholijken juichen van vreugde op de beschouwing dier mannen Gods die hun over den godsdienst spreken waarin zij het geluk gehad hebben geboren te worden. De inboorlingen beschouwen met verbazing de fransche priesters, doch weldra maken zij zich met hun gemeenzaam, spreken eerbiedigljk met hun, brengen dezelve met vreugde naar hunne woonplaatsen en komen nadenhand tegen de Europeers zeggen: *Ik heb met uwen Marabout* (*) *gesproken.*

Een twintigtal godvruchtige vrouwen der orde van den heiligen *Joseph*, die op het tijdstip dat de Cholera te Algiers heerschte, aldaar aangekomen waren, bewijzen mede groote diensten. Die niet voor het onderwijs bestemd zijn, verleenen hulp en ondersteunen de armen zonder onderscheid van godsdienst. De Arabieren zijn zeer gevoelig voor hunne liefdadigheid.

De maarschalk Gouverneur ziende de orde en vrede, welke uit den heilzamen invloed van den godsdienst voortvloeit, ondersteunt krachtdadiglijk den ijver der geestelijkheid.

De schrijver dezer berigten eindigt met deze woorden van den zaligmaker:

„De oogst is overvloedig, doch de werklieden zijn klein in getal, bidt dan den meester van den oogst, opdat hy nieuwe werklieden zende."

De meester van den oogst heeft die gebeden gehoord, zij zullen eindelijk zoo men hopen mag verhoord worden.

(*) Mahomedaansch priester in Afrika.

VERSLAG nopens den staat der Provincie *Noord-Braband*, aan de vergadering der Provinciale staten, bij derzelver gewone bijeenkomst in den jare 1838 aangeboden.

(Vervolg en Slotsom van ons vorig nommer.)

De Zijdeteelt.

Met dat oogmerk hebben eenige leden onzer vergadering zich dan ook naar *St. Michiels Gestel* begeven, ten einde het aldaar bestaande Etablissement van den heer *H. Berain*, in oogenschouw te nemen, en het is naar aanleiding van de mededeeling hunner bevinding, dat wij ons genoopt hebben gevonden, om aan de heeren Jhr. *H. B. Martini*, e. z., en aan den heer *H. Berain*, te kennen te geven, dat wij allezins bhoeerden de eervolle pogingen, die door eerstgenoemden bereids waren gedaan, om de bedoelde Maatschappij tot stand te brengen, en die door laatstgemelden waren in het werk gesteld, om den Zijdeteelt in dit Gewest intevoeren; dat wij met genoegen zouden zien dat die pogingen verder met eenen gelukkigen uitslag bekroond werden; en dat, zoodra de vereeniging tot instandhouding en uitbreiding van dien tak van nijverheid definitief zoude zijn daargesteld, en de statuten, voor dezelve ontworpen of nader te ontwerpen, aangenomen, vastgesteld en door de bevoegde autoriteit zouden goedgekeurd zijn, wij alsdan met de meeste belangstelling zouden overwegen, alle zoodanige voorstellen, als de Directie dier vereeniging zou vermeenen te moeten doen, en die binnen het bereik onzer vergadering zouden zijn en zouden kunnen strekken, om het doel der vereeniging, waarmede de belangen van den landbouw in een zoo naauw verband staan, te helpen bevorderen, waaronder, behalve het verleenen van een subsidie uit de Provinciale fondsen, in aanmerking zoude kunnen komen, het aanmoedigen der aankweeking van den witte Moerbezienboom, op de daartoe geschikte gronden en in de Gemeenten nabij de daartestellen hoofd en sub-etablissementen der vereeniging gelegen.

Wij vleijen ons, dat dit de goedkeuring van U. E. G. A. zal mogen verwerven, en wij kunnen nog hierbij voegen, dat de deelneming in die Maatschappij reeds in zoo verre heeft aangewonnen, dat de statuten voor dezelve aan de goedkeuring des Konings zijn kunnen aangeboden worden, en dat wanneer die verkregen zal zijn, eene allezins nuttige talrijke [illegible] voordeelen aan dit Gewest zal kunnen aanbrengen.

Deze zaak thans tot die hoogte gebragt zijnde, is dan ook bij ons ingekomen, een verzoekschrift van het voorloopig Bestuur dier Maatschappij, om eene bijdrage uit de Provinciale fondsen te erlangen, hetwelk ter tafel van U. E. G. A. zal worden overgebragt.

Veeartsen, Veeteelt en Veeziekte.

In overeenstemming met de door U. E. G. A. in den verleden jare genomene beschikking, is over 1837, aan de veeartsen *Rykzen* en *Montens*, ieder *f* 250, en aan de veearts *Boumans f* 200, bij wijze van gratificatie uitbetaald geworden; terwijl wij, uit aanmerking dat de omstandigheden van die personen geene verandering hebben ondergaan, [illegible] zullen hebben tot regeling dier betaling voor 1838, eene daartoe strekkende voordragt, aan U. E. G. A. aan te bieden.

Volgens de deklijsten van de hengstenhouders in dit gewest, zijn gedurende het jaar 1837, 3,313 merrien gedekt geworden, doch dit getal is verre beneden het werkelijk getal der gedane dekkingen, daar eenige hengstenhouders nalalig zijn gebleven, de deklijsten in te zenden en andere dezelven zeer slordig gehouden hebben.

Onder dat getal zijn niet begrepen de merrien die in 1837, bij de hengsten uit de koninklijke stoeterij van Borculo, die in deze Provincie ten getalle van *tien* zijn gestationeerd geweest, ter dekking zijn gebragt, bedragende 396.

Van de door die hengsten, ten jare 1836 gedane dekkingen, ten getalle van 325, zijn 108 veulens voortgekomen.

De vele aankoopen van paarden in deze Provincie, door Fransche kooplieden, welke daarvoor goede prijzen betaalden, heeft de fokkerij aangemoedigd, en het strekt ons tot niet weinig genoegen hierbij te mogen voegen, dat de Directeur van 's Rijks-Stoeterij, te Borculo, bij voorkomende gelegenheden, steeds toont veel belang te stellen in de verbetering van ons paardenras.

Over het algemeen was de staat der gezondheid van het vee gunstig, doch in eenige gemeenten heerschte de longziekte onder de runderen.

Maten- en Gewigten- stelsel.

De herijking der maten en gewigten, is in 1837 wederom gereeld afgeloopen, en die voor dezen jare reeds bereids een aanvang genomen. Die herijking is evenwel, voor de gemeenten van het Arrondissement Breda, moeten uitgesteld worden, tot dat er voorzien zal wezen in de vervanging van den Arrondissements-Yker *N. Pruymboom*, aan wien, op deszelfs verzoek, een eervol ont-

slag is verleend, behoudens aanspraak ter bekoming van pensioen overeenkomstig de dezerwege bestaande bepalingen.

De rekeningen en verantwoordingen der Arrondissements-Ykers over 1837, hebben de volgende resultaten opgeleverd:

Arrondissement 's Hertogenbosch, ontvang *f* 2,800-69; uitgaaf *f* 1,450.

Arrondissement *Eindhoven*, ontvang 1,229-51[5]; uitgaaf *f* 1,300.

Arrondissement Breda, ontvang 1,918-74[5]; uitgaaf *f* 1,250.

Zoodat de ontvangsten, die van jaar tot jaar, hoezeer in geringe mate, opklimmen, het bedrag der uitgaven met eene som van *f* 1,948-94[75] te boven gaan.

De werkzaamheden van de Ykers [illegible] Nijverheidsche vaatwerk voor den [illegible] in het groot, waarvan een, die van het Kanton Heusden, zijne post heeft verlaten en wiens werkzaamheden tijdelijk zijn opgedragen aan zijn Ambtgenoot over de kantons 's Hertogenbosch en Boxtel, hebben zich grootendeels bepaald tot het branden van het oude aanwezige vaatwerk, waarvoor eene laatste verlenging van tijd tot 16 Julij 1838, is verleend geworden.

Het bedrag der belooning van al die Ykers, wegens het door hen in 1837 gebrande vaatwerk, heeft bedragen *f* 664-13.

Nieuw vaatwerk werd weinig aangeboden; immers de ijkloonen daarvan beliepen slechts de som van *f* 74-53[5].

Het vroegen vastgestelde tarief der ijkloonen voor het bier- en azijn- vaatwerk, werd bij koninklijk besluit van den 23 Augustus 1837, no. 54 gewijzigd.

Nationale Militie en Schutterij.

De ligting der nationale militie van dezen jare, is in de gewenschte orde ten einde gebragt.

Het aan de Provincie opgelegd contingent heeft, met inbegrip van de manschappen welke ter vervanging van de, krachtens art. 21 der wet van 8 Januarij 1817 ontslagen miliciens, zijn moeten geleverd worden, beloopen 1,197 manschappen.

In mindering daarvan zijn aan de verschillende korpsen afgeleverd 1,185 personen, welke op de navolgende wijze moeten worden verdeeld, als:

9 Nalatigen, zonder loting ingelijfd. 84 plaatsvervangers. 97 nommerverwisselaars. 8 Broeders voor broeders. 984 andere lotelingen.

Het blijkt alzoo dat, tot dit oogenblik, slechts 12 man aan het contingent zijn blijven ontbreken, en wel voor [illegible]

5 manschappen welke niet zijn kunnen gefourneerd worden, omdat de klassen van dit jaar, in de steden 's Hertogenbosch en Tilburg geen genoegzaam getal voor de dienst geschikte lotelingen heeft opgeleverd, en het maximum der vorige klassen, bij de wet bepaald, reeds vroeger is afgeleverd.

1 Welke in dienst is gedeserteerd. 1 Die zich in zee-dienst bevindt. 1 Ziek; en. 4 Wier verblijf tot dusverre niet is kunnen opgespoord worden.

Door Z. M. is, bij besluit van den 1 December jl., no. 106, goedgekeurd de, door ons, in overeenstemming met de wet van 8 Januarij 1817, opgemaakte nieuwe verdeeling der provincie in militie-kantons.

Ten gevolge daarvan, is door ons, naar aanleidig van Zr. Ms. besluit van den 12 December 1834, no. 110, in verband met art. 120 der wet van 8 Januarij 1827, de gemeenten van ieder kanton te zamen gevoegd en bepaald, dat in het vervolg de loting voor de nationale militie over al de gemeenten, [illegible] kanton behoorende, zal plaats hebben.

Door dien maatregel, op de invoering van dewelke reeds eenige jaren achter den andere, van verschillende zijden is aangedrongen mogen wij met grond vertrouwen, dat een einde zal gesteld worden aan de hier en daar gepractiseerde middelen, om, door het overbrengen van de woonplaats naar kleine gemeenten, zich aan de dienst der nationale militie in de wettige woonplaats te onttrekken, terwijl daardoor tevens de geregelde en geheele aflevering van het kontingent meer verzekerd zal worden.

De allezins gunstige en ordelijke afloop der ligting van dezen jare, geeft dan ook de nuttigheid van dien maatregel in allen deele doen uitkomen, en met genoegen hebben wij dit waard, dat, zoowel de Plaatselijke Besturen als de lotelingen, met die kantonnale vereeniging, welke overigens de werkzaamheden dier besturen veel zal vereenvoudigen, en meerdere kans aan de loteling van niet bevolkte gemeente zal aanbrengen, over het geheel zoer te vreden zijn.

De inlijving der schutters van den 1e. ban der ligting van 1837, heeft op de bepaalde tijdstippen plaats gehad; zijnde die van de stedelijke schutterijen, behoorlijk gewapend, afgeleverd geworden.

Het heel getal [illegible] voor de dienst bestemde schutters, heeft bedragen 1181 manschappen, namelijk: voor de dienstdoende schutterij 245 en voor de platte-landsche 936.

Van het gemeld getal van 1181 zijn aangewezen:

Voor den 1e. ban 860. Voor de 2e en 3e bans 321.

De voor de dienst bestemde schutters van den 1e. ban, moeten geklasseerd worden als volgt:

Voor de dienstdoende schutterij 161. Voor de platte-landsche schutterij 699.

Van het getal der 860 voor de dienst bestemde schutters van den 1e. ban, zijn tot dusverre ingelijfd 822 manschappen, zoo dat aan de geheele aflevering nog 38 personen ontbreken, die op de volgende wijze moeten verdeeld worden:

24 welke wegens ziekte zich nog niet naar hun bataijon hebben kunnen begeven.

1 die tijdelijk uit de gemeente afwezig is.

2 gedetineerden.

8 die naar andere gemeenten verhuisd zijn en nog niet aan hunne verpligtingen hebben voldaan, en

3 welken zich uit de gemeenten hebben verwijderd, zonder dat men, tot hiertoe, hun verblijf heeft kunnen opsporen.

Lokalen voor het Provinciaal Geregtshof, Arrondissements-Regtbanken en Kantons-Geregten, mitsgaders de kleine onkosten voor dezelven.

Naar aanleiding der daartoe van gouvernements-wege gedane uitnoodiging, hebben wij tot een punt van overweging doen uitmaken, in hoeverre de lokalen thans door de regterlijke kollegien geoccupeerd, bij de instelling der nieuwe regterlijke organisatie van die kollegien, voor deze laatsten geschikt zouden worden bevonden, en zoo neen, welke veranderde inrigting of vergrooting dezelve zouden moeten ondergaan.

De antwoorden, op onze daartoe aan de regterlijke autoriteiten gedane uitnoodigingen ontvangen, hebben ons de noodzakelijkheid doen zien, van eene aanmerkelijke vertimmering en vergrooting der lokalen, door de Regtbanken de 's Hertogenbosch, Breda en Eindhoven geoccupeerd, vooral aan die van de eerst en laatstgemelden, terwijl aan die te *Breda* zulks minder belangrijk zal behoeven te wezen; doch ten einde hieromtrent met meerdere kennis van zaken te kunnen oordeelen, verzochten wij Zijne Exc. den Minister van Justitie, ons ten opzigte van de benoodigde inrigting dier lokalen, voor de nieuwe Regterlijke kollegien, te willen inlichten, en om tevens te vernemen, welke het bedrag zoude wezen der sommen, welke op deze provincie, in verhouding tot andere of der te maken kosten, zou mogen rekenen, en dat aan haar, als subsidie van 's Rijks wege, zou kunnen worden toegekend, daar hiervan bij de eventueel te maken kosten dezen aangaande zoude moeten worden uitgegaan, waarop wij, wat het eerste betreft, van gemelde Zijne Exc. een voldoenend berigt ontvingen, doch ten opzigte van 's Rijks subsidie, het antwoord bekomen hebben, dat het Zijne Exc. niet wel doenlijk was deswegens voorhands eenige meening te uiten of de minste raming te maken; daar zulks geheel afhankelijk bleef van de beschikkingen die Z. M. na de in te komen ontwikkelde voorstellen dienaangaande, zoude gelieven te nemen.

Om echter aan deze zaak het noodige gevolg te geven, hebben wij den hoofd-ingenieur van den waterstaat, door toezending van de deswegens voorhanden zijnde stukken, verzocht, daaromtrent de vereischte opneming te doen bewerkstelligen, en ons met zijne gemaakte plannen en berekeningen bekend te maken, waaraan door Z. W. Ed. G. zoo wij gemformeerd zijn, binnen korten tijd zal kunnen worden voldaan.

Voorloopig echter kunnen wij U. E. G. A. berigten, dat de te maken kosten aanmerkelijk zullen moeten zijn, daar het lokaal te 's Hertogenbosch, eene aanzienlijke vergrooting zal moeten ondergaan; dat te Eindhoven, geheel zal behooren te worden vernieuwd en vergroot; en aan hetzelve te Breda almede eene meerdere ruimte door aanbouwing zal moeten gegeven worden; dan, daar dit alles eerst na het ontvangen der opgemaakte plannen zal kunnen worden beoordeeld, zoo moeten wij U. E. G. A. verzoeken, om de behandeling dezer zaak, aan ons verder te willen overlaten, ten einde daaromtrent in het meeste belang der Provincie te handelen.

Een ander punt, waaromtrent de onmiddelijke bemoeijenis van U. E. G. A. is ingeroepen, is de bepaling of voordragt der sommen uit de Provinciale fondsen voor kleine onkosten aan de Provinciale Geregtshoven, Arrondissements-Regtbanken en Kantons-Geregten te voldoen, en zulks krachtens art. 5 van Zr. Ms. besluit van den 10 April jl. (Staatsblad no. 12), houdende, dat de Staten der Provincie, in hunne eerstvolgende gewone Vergadering, zullen raadplegen over het jaarlijksch bedrag, waarop voortaan de sommen voor de gezegde kleine onkosten zullen moeten worden bepaald en dat hunne daartoe betrekkelijke voorstellen, aan Z. Exc. den Minister

van Justitie ingezonden en door hem aan Zr. Ms. beslissing zullen onderworpen worden.

De sommen, te dezer zake tot heden uitbetaald bekend zijnde moten wij aan U. E. G. A. het voorstel overlaten, dat door U. E. G. A naar luid van gezegd Zr. Ms. besluit, aan Hoogstderzelver Minister van Justitie zal behooren te worden gedaan, in overeenstemming waarvan dan ook posten voor deze uitgaaf, op de algemeene Provinciale begrooting voorkomende, zullen kunnen worden ingevuld en voorgedragen, of deswegens zoodanig anders besloten worden, als U. E. G. A. zult noodig oordeelen te behooren.

Policie en openbare Veiligheid.

Zoo al het invoeren van Plaatselijke verordeningen, het kenmerk mogen dragen van de bezorgdheid der Plaatselijke Besturen, om te voorzien in hetgene de belangen der Gemeenten, en ook de bewaring der rust en goede orde, zouden vereischen, zoo is het evenwel niet te ontkennen, dat dit doel maar gedeeltelijk wordt bereikt, zoo lang het aan een naauwkeurig toezigt op de uitvoering en handhaving dier verordeningen blijft ontbreken.

Het niet bestaan van zoodanig naauwkeurig en steeds Waakzaam toezigt, moet hoofdzakelijk toegeschreven worden daaraan, dat de dienst der Veldwachters niet behoorlijk geregeld zijnde, die policiebeambten niet voldoen, aan hetgene men van derzelver instelling zoude mogen verwachten, en dat inzonderheid veelvuldige klagten opgaan, wegens het niet stipt tegengaan der beroovingen van houd ge wassen en veldvruchten.

Van de zijde van den heer Gouverneur van dit Gewest, zijn doelmatige bevelen uitgegaan, om de waakzaamheid der plaatselijke Besturen en van hunne policie-beambten, meer krachtdadig werkzaam te doen zijn, en wij hebben ook mededeeling bekomen van eene, in denzelfden geest, door den heer Prokureur Crimineel aan de Officieren van Justitie in deze Provincie gedane aanschrijving, doch het gebrek aan toezigt en waakzaamheid op de particuliere eigendommen, zal vooral dan kunnen verholpen worden, wanneer de dienst der Veldwachters op eenen anderen voet dan tot hiertoe plaats had, zal geschoeid zijn.

Een daartoe strekkend ontwerp van reglement, zal aan de beraadslagingen van U. E. G. A. onderworpen worden.

Over het algemeen viel omtrent de waakzaamheid der Maréchaussees niets nadeeligs aantemerken.

Met de werking der herbergen en landhoenen bleef het bij het oude en ook te dezen opzigte zullen de Veldwachters, veel goeds kunnen te weeg brengen.

Rampen en Onheilen.

De telken maande, aan Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ingezonden wordende staten van schade, door onvoorziene rampen veroorzaakt, hebben de successivelijk toegekende tegemoetkomingen, aan die welke daarop, door hunne behoeftige omstandigheden, aanspraak konden maken, ten gevolge gehad, waarvan het totaal over 1836 de som van *f* 18,714-50 bedragen heeft, uitmakende 10 pCt. der geconstateerde schade, behalve eene som van *f* 10,438-32^5, aan de door den storm van 29 november 1836, behoeftig geworden personen toegekend, hetwelk almede 10 pCt. der geleden verliezen heeft uitgemaakt, terwijl de toekenning der tegemoetkoming voor schade wegens onvoorziene rampen, aan de behoeftige ingezetenen in deze Provincie, over 1837 bedragen heeft de totale som van *f* 18,068-74^6, hetwelk 30 pCt. der geconstateerde schade van dezen zal uitmaken.

En zijn deze rampen in de Provincie, voornamelijk door brand ontstaan, menigvuldig geweest, en door tegemoetkoming in geld eenigzins kunnen gelenigd worden, van eenen anderen aard is dien, den 17 November 1837 den ingezetenen der Gemeente van *Bokhoven* getroffen, door het omslaan, in de Dieze dezer stad nabij *Engelen*, eener marktschuit, waarbij *vijftien* personen het leven verloren hebben, en de nagelatene betrekkingen daardoor ongelukkig geworden of in behoeftige omstandigheden vervallen zijn. Hoe weinig ook aan dezen ramp door geldelijke ondersteuning verzachting kon worden toegebragt, hebben wij echter vermeend het mogelijke te moeten doen, door aan de, door dit ongeval, in behoeftige omstandigheden gekomen zijnde ingezetenen eene dadelijke tegemoetkoming toetekennen, ten gezamenlijke bedrage van *f* 600. te verdeelen naar de door ons gegeven voorschriften, terwijl deze som door ons op den post voor zoodanige uitgaven op de begrooting van 1837 voorkomende, is geaffecteerd en gemandateerd geworden.

Schadeloosstelling voor Inundatien.

Nopens de toetekennen schadeloosstelling voor inundatien, ten gevolge van het in staat van beleg stellen en houden der vestingen, bepaalt zich hetgene daaromtrent sedert het laatste gegeven verslag ebeurd is, tot een meer bijzonder onderzoek met betrekking tot de schaden, te dier zake door de ingezetenen van het Gehucht Deutenen, Gemeente Cromvoirt, geleden, en in hoe verre voor dezen of sommigen hunner, voorloopige beschikkingen noodzakelijk zouden kunnen worden geacht.

De dienaangaande verlangde naasporingen zijn gedaan en gerapporteerd geworden.

De Gedeputeerde Staten van Noord-Braband,

Bon. VAN DEN BOGAERDE.

Ter ordonnantie van dezelve,

F. X. VERHEYEN.

ADVERTENTIEN.

*** De Boekhandelaars *JOHS. NOMAN en Zoon*, te Zalt-Bommel, hebben *op heden* alom verzonden:

LIJST VAN INTEEKENING.

MET PROEVE VAN UITVOERING,

op de uitgave der

NIEUWE NEDERLANDSCHE WETBOEKEN,

ONDER TOEZIGT VAN EENEN KUNDIGEN REGTSGELEERDE;

Waarbij gevoegd zullen worden:

1o. De grondwet voor het koningrijk der Nederlanden;
2o. Wet op de organisatie der regterlijke magt;
3o. Wet op de overgang van de vroegere tot de nieuwere weigeving;
4o. Algemeene bepalingen der weigeving van het koningrijk der Nederlanden (Bevattende art. 2--15 der wet van 14 Junij 1822, C. staatsblad No. 10).

De prijs der 5 Wetboeken compleet, benevens de vier hovengenoemde stukken, welke uitgave met eene Stereotijpe zal kunnen wedijveren, zal gebonden, in een keurig met Fransch of Lederen bandje, slechts kosten

f 3,90.

Afzonderlijk zullen de Wetboeken in dit formaat niet verkrijgbaar zijn. Bestellingen geschieden bij alle Boekhandelaren in dit rijk, bij welke tevens alom *gratis* verkrijgbaar is *Prospectus* en *Proeve van Uitvoering*. — De uitgave geschiedt zes maanden na de invoering van genoemde Wetboeken.

*** Heden beviel voorspoedig van een Zoon *JOANNA VAN DE WIEL* geliefde echtgenoote van

Mr. *J. GERRIS*,
Advokaat.

's Bosch,
den 26 Julij 1838.

MARKTBERIGT.

Graanprijzen te 's Hertogenbosch, den 26 Julij 1838.

Rogge	*per Ned. Mud.*	*f* 6-35 à 6-90
Boekweit		- 4-73 à 4-41
Haver		- 0-00 à 0-00

Het Nederlandsche pond Boter . . . - 0-62 à 0-50
De 3 —— Roggebrood 31 Cents.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Ter Parijssche beurs van den 23 Julij waren de fondsen genoteerd 5 pCt. 111,30; 3 pCt. 80,85; Nap. r. 99,15; Sp. Ard. 23. Port. 24$^1/_{16}$; Rom. L. 101$^7/_8$.

Te Antwerpen waren de fondsen den 24 Julij genoteerd: Belg. 101$^3/_4$, O. Met. 106$^5/_8$, Sp. Ard. 21$^7/_8$, Diff. 6; Nap. r. 93, Rom. L. 101$^5/_8$, Certif. te Antw. 100$^3/_8$; Braz. 80$^1/_4$. — Wissel op Amst. $^5/_8$ pCt. verl. kont; en Rott. $^5/_8$ pCt 6 v. en pap kont.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Woensdag 25 Julij, ten vier uure.

Werk. Sch. 27 pCt. 55$^9/_{16}$; $^9/_8$; Ditó 5 pCt. 102$^1/_4$, $^3/_8$; Kansh. *f* 25$^9/_{16}$; Amort. Synd. 4$^1/_2$ pCt. 96$^1/_4$, $^1/_{16}$; ditó 3$^1/_2$ 80$^1/_4$, Hand. 168$^1/_2$, $^1/_4$, 169; Oost-Ind. 5 pCt. 99$^{15}/_{16}$, Ard. van 85 p. st. 21$^5/_8$, Met. 5 pCt. 103$^1/_8$, Braz. 79$^3/_4$, $^1/_{16}$.

Te *'s Hertogenbosch*, bij D. A. A. DE ROOY, Boek- en Courantdrukker.